

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A végrehajtás megszüntetése, korlátozása, megszűnése nemperes eljárás keretében

Szerző:

Veresné dr. Tóth Enikő

Kézirat lezárva:

Salgótarján, 2024. július 25.

I. Bevezetés

A jelenlegi jogszabályok szerint a végrehajtást megszünteti vagy korlátozni elsődlegesen nemperes eljárás keretében kell ill. lehet, és csak annak eredménytelensége esetén van lehetőség végrehajtási per megindítására. A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti pert ugyanis akkor lehet megindítani, ha a végrehajtás megszüntetésére vagy korlátozására a perben közölni kívánt okból a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) szerint a bírósági végrehajtási eljárás keretében nincs lehetőség¹.

A végrehajtási jogszabályok szabályoznak olyan eseteket is, amelyek fennállása esetén a végrehajtás külön bírósági döntés nélkül a törvény erejénél fogva megszűnik.

E tanulmány célja a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti nemperes eljárásoknak, ill. a végrehajtás törvény általi megszűnése eseteinek ismertetése, kiemelve a joggyakorlatot is.

II. A végrehajtás megszüntetése, korlátozása eljárási szabályainak ismertetése a Vht. és Pp. alapján

A végrehajtás nemperes eljárásban elsődlegesen a Vht. alapján szüntethető meg. A Vht. mögöttes szabályaként a Pp. alkalmazandó, így a végrehajtás bizonyos esetekben megszüntethető nemperes eljárásban a mögöttes szabályként alkalmazandó Pp.-re utalással is.

1. A végrehajtás megszüntetése és korlátozása a Vht. rendelkezései alapján

A Vht. három helyen tartalmaz a végrehajtás megszüntetésére, korlátozására eljárásjogi szabályokat. A végrehajtás megszüntethető ill. korlátozható a Vht. 56.§-a és a Vht. 41.§-a szerinti eljárás keretében, valamint a Vht. 82/A.§ (6) bekezdése alapján. A továbbiakban e három eljárást fogom egyenként bemutatni.

¹ A Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 529.§-a.

1.1. A Vht. 56.§-a szerinti eljárás

A Vht. 56. § (1) bekezdés a) pontja szerint a végrehajtást elrendelő bíróság végzéssel megszünteti vagy korlátozza a végrehajtást, ha közokirat alapján megállapította, hogy a végrehajtandó határozatot jogerős határozat, illetve büntetőeljárásban a bíróság véglegessé vált határozata, valamint az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság további jogorvoslattal nem támadható határozata hatályon kívül helyezte, megváltoztatta, illetve a végrehajtandó határozat hatályát veszítette. A Vht. 56.§ (1) bekezdés b) pontja alapján a végrehajtást elrendelő bíróság végzéssel megszünteti vagy korlátozza a végrehajtást akkor is, ha jogerős bírósági határozat alapján megállapította, hogy a végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt végrehajtani kívánt követelés vagy az annak alapjául szolgáló jogviszony egészben vagy részben érvényesen nem jött létre.

Fenti jogi rendelkezésekből elsődlegesen az emelendő ki, hogy a Vht. 56.§-a szerinti eljárás lefolytatása a végrehajtást elrendelő bíróság hatásköre. A Vht. különbséget tesz a végrehajtást foganatosító és a végrehajtást elrendelő bíróság között, amely nem feltétlenül azonos. A végrehajtást elrendelő bíróság a végrehajtható okirat kiállítására jogosult bíróság². Ha azonban a bírósági végrehajtás elrendelése a közjegyző hatáskörébe tartozik, a végrehajtást elrendelő bíróságon a közjegyzőt kell érteni³. Az előzőekből összefoglalóan az következik, hogy a Vht. 56.§-a szerinti eljárást az folytatja le, aki a végrehajtható okiratot kiállította. Amennyiben pl. a végrehajtási lapot egy jogerős bírósági határozat alapján az elsőfokon eljáró bíróság állította ki, akkor a Vht. 56.§-a szerinti eljárásra az elsőfokon eljáró bíróság rendelkezik hatáskörrel. Amennyiben pl. a végrehajtási lapot egy jogerős fizetési meghagyás alapján a közjegyző állította ki, akkor a Vht. 56.§-a szerinti eljárás lefolytatása a végrehajtási lapot kiállító közjegyző hatásköre.

A polgári nemperes eljárásokban is érvényesül főszabály szerint a kérelemre történő eljárás elve⁴, mely alapelv alóli kivétel ezen eljárás, mivel a Vht. 56.§-a alapján a végrehajtás hivatalból is megszüntethető vagy korlátozható (BDT2020.4149.). Mivel azonban a végrehajtást elrendelő bíróságnak, közjegyzőnek nem feltétlenül van hivatalos tudomása a Vht. 56.§-a szerinti eljárás

² A Vht. 225.§ (6) bekezdése.

³ A Vht. 224/A.§ a) pontja.

⁴ A Pp. 1.§ (2) bekezdése szerint a bíróság az e törvény hatálya alá tartozó jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el.

lefolytatására alapot adó közokiratról, jogerős bírósági határozatról, célszerű a feleknek (végrehajtást kérőnek és adósnak) megindítani az eljárást a hatáskörrel rendelkező végrehajtást elrendelő bíróságon vagy a közjegyzőnél az annak alapjául szolgáló okiratok becsatolásával. Itt fontos megjegyezni, hogy a követelés megszűnése, csökkenése végrehajtónak történő haladéktalan bejelentése a végrehajtást kérő jogszabályi kötelezettsége, melynek elmulasztásából eredő költségekért és károkért felelősséggel tartozik⁵. Ebből az következik, hogy a Vht. 56.§-a szerinti eljárás alapjául szolgáló közokiratot, határozatot a végrehajtást kérő haladéktalanul köteles megküldeni a végrehajtónak, aki azt az eljárás lefolytatása végett továbbítja a hatáskörrel rendelkező bíróság vagy közjegyző részére.

A Vht. 56.§-a szerinti megszüntetés tipikus példája, amikor a bíróság perújítás keretében jogerős ítéletével a jogerős fizetési meghagyást hatályon kívül helyezi és a perújított felperes keresetét elutasítja, mely alapján a végrehajtást elrendelő közjegyző a végrehajtást a Vht. 56.§-a alapján megszünteti.

Az esetek másik nagy része tartásdíj behajtásával függ össze. Amikor a végrehajtás a folyamatos tartásdíj behajtására is el lett rendelve, és a bíróság perben a végrehajtás elrendelését követően a tartásdíjfizetési kötelezettséget leszállítja, esetleg megszünteti, a végrehajtást elrendelő bíróság részéről szintén a Vht. 56.§-a szerinti eljárás lefolytatása válik szükségessé.

A végrehajtást megszüntető végzésben arról is rendelkezni kell, hogy ki viseli a végrehajtási költséget⁶. Ennek keretében mérlegelhető az, hogy a felek jóhiszeműen jártak-e el, az adós az eljárás megindítására okot adott-e, a végrehajtást kérő a Vht. 40.§-a szerinti követelés megszűnésének vagy csökkenésének bejelentésére irányuló kötelezettségének haladéktalanul eleget tett-e.

A Vht. 56.§ (4) bekezdése alapján a végrehajtást elrendelő bíróság (közjegyző) az adós kérelmére végzéssel arra kötelezheti a végrehajtást kérőt, hogy - teljesen, illetve részben - térítse vissza az adósnak a végrehajtás során kapott összeget (vagyonát) és a végrehajtási költséget, illetve annak megfelelő részét. Ez akkor is irányadó, ha az adós a végrehajtás megelőzése végett önként teljesítette

⁵ A Vht. 40.§-a.

⁶ A Vht. 56.§ (3) bekezdése.

a kötelezettségét, és ezt igazolta. Az eljárást az alapügyben eljáró végrehajtó az alapügy keretében foganatosítja. Ez az ún. visszévrehajtás. A visszévrehajtás kapcsán kiemelendő, hogy míg a végrehajtás Vht. 56.§-a szerinti korlátozására vagy megszüntetésére hivatalból is sor kerülhet, visszévrehajtás elrendelésének csak az adós kérelmére van helye. Visszévrehajtás elrendelése esetén a végrehajtást elrendelő bíróság vagy közjegyző anyagi jogi jogosultságot érintő okokból - a végrehajtást kérő követelésének megalapozottságát érintő okból - határoz (BDT2023.4677.).

A Vht. 56.§ (4) bekezdése a visszévrehajtásból kizárja a tartásdíj címén kifizetett összegeket (átadott vagyontárgyakat), mivel ilyen címen kifizetett összegek (átadott vagyontárgy) visszatérítésének nincs helye. Tartásdíj alatt a Vht. 14.§-a alapján a tartásdíj, szüléssel járó költség és tartásra irányuló járadékszerű szolgáltatás értendő. A BDT2017.3624. alapján nem tartozik a tartásdíj körébe a kártérítésként megfizetett baleseti járadék.

Előfordulhat, hogy a fél a végrehajtás megelőzése végett önként teljesíti a kötelezettségét, ezért vele szemben a végrehajtás meg sem indul, majd ezt követően kerül sor a fizetési kötelezettségét megalapozó jogerős határozat hatályon kívül helyezésére. Ez esetben tehát nincs olyan végrehajtási alapügy, amelyet meg kellene szüntetni, és nincs olyan végrehajtási alapügy, melyben visszévrehajtás elrendelésére kerülhetne sor. Az önként teljesítő félnek visszajáró pénz behajtása érdekében nem állítható ki végrehajtási lap közvetlenül a hatályon kívül helyező ítélet alapján, hanem a félnek a végrehajtás elrendelésére jogosult bíróságtól kell kérnie az ellenérdekű fél kötelezését - teljesítési határidő tűzésével- a Vht. 56.§ (4) bekezdése alapján az önként teljesített összeg visszafizetésére. Az előző körülmények fennállása esetén tehát a Vht. 56.§ (5) bekezdése szerinti visszévrehajtás -végrehajtási alapügy hiányában - kizárt. E visszafizetésre kötelező és e kötelezettség teljesítésére határidőt megállapító végzés alapján kérheti végrehajtási lap kiállítását a végzés jogerőre emelkedését és a teljesítési határidő elteltét követően a hatályon kívül helyezett határozat alapján önként teljesítő fél (BDT2023.4691.).

A végrehajtás korlátozásához szükséges tények megállapítása végett bizonyítás felvétele válhat szükségessé, melynek során lehetőség van a felek meghallgatására, a végrehajtó megnyilatkoztatására vagy egyéb bizonyítás felvételére is⁷.

⁷ A Vht. 56.§ (2) bekezdése.

Megjegyzendő, hogy a Vht. 56/B.§-a alapján előfordulhat a végrehajtás megszüntetése büntetőeljárásban elrendelt zár alá vétellel összefüggésben is⁸.

1.2. A végrehajtás Vht. 55.§-a szerinti megszüntetése vagy korlátozása

A Vht. 55. § (1) bekezdés szerint a végrehajtást foganatosító bíróság a végrehajtást köteles végzéssel megszüntetni, illetőleg korlátozni, ha a) ezt kívánta a végrehajtást kérő, és a megszüntetés, illetőleg korlátozás másnak a jogát nem sérti, b) külön törvény így rendelkezik. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése értelmében nincs helye a végrehajtás megszüntetésének az (1) bekezdés a) pontjában foglalt esetben, ha a végrehajtási költség megfizetésére a 34. és 41. § szerint nem került sor.

A hatásköri szabályok kapcsán fontosnak tartom kiemelni, hogy a végrehajtás Vht. 55.§-a szerinti korlátozása vagy megszüntetése minden esetben a végrehajtást foganatosító bíróság hatásköre, e tekintetben a közjegyző eljárási jogosultsága - szemben a Vht. 56.§-a szerinti eljárással - fel sem merül. A korábbiakban is említettem, hogy a végrehajtást elrendelő és foganatosító bíróság nem feltétlenül azonos. A végrehajtást foganatosító bíróság az a bíróság, amely mellé az eljáró önálló bírósági végrehajtót kinevezték⁹.

A végrehajtást kérő rendelkezési jogából fakad az, hogy bármikor kérheti a végrehajtás megszüntetését. E jog korlátja az, hogy a végrehajtás megszüntetése másnak a jogát nem sértheti, és a végrehajtó költségeit is meg kell fizetni.

Az adós érdekeit a végrehajtás megszüntetése főszabály szerint nem sérti. Az ítélkezési gyakorlatban az merülhet fel kérdésként, hogy tartásdíj behajtására irányuló végrehajtás megszüntethető -e, sérti-e a végrehajtás megszüntetése a tartásdíjra jogosult gyermek érdekeit. Álláspontom szerint ha az adós a hátralékos tartásdíjfizetési kötelezettségének eleget tett, és a folyamatos tartásdíjat is rendszerint teljesíti, akkor a végrehajtás megszüntetése a gyermek érdekeit sem sérti.

⁸ A Vht. 56/A. (1) bekezdése szerint a végrehajtást elrendelő bíróság az adós kérelmére vagy hivatalból a végrehajtást soron kívül meghozott végzésével megszünteti, ha a végrehajtandó követelést egy másik követelés biztosítására büntetőeljárásban elrendelt zár alá vétel foganatosítása során lefoglalták és a lefoglalás eredményeként annak összegét a végrehajtói letéti számlára befizették.

⁹ A Vht. 225.§ (6) bekezdése.

Sértheti az adós érdekeit a végrehajtás végrehajtást kérő kérelmére történő egyoldalú megszüntetése vagy korlátozása akkor, ha a végrehajtás megszüntetése ill. korlátozása iránt per van folyamatban, mivel a végrehajtási perre tekintettel a felek között jogvita van, és ezzel a bíróság nemperes eljárásban elvonná a perbíróság hatáskörét.

Gyakran előfordul, hogy a végrehajtás megszüntetését a végrehajtást kérők azon oknál fogva kérik, hogy az adós elhunyt, az ügyében hagyatéki eljárás - hagyatéki vagyon hiányában - nem indult, vagy ténylegesen végrehajtás alá vonható hagyatéki vagyontárgy nincs. Nézetem szerint a végrehajtás ilyen okból történő megszüntetése az ismeretlen örökösök érdekeit sem sérti.

A végrehajtás végrehajtást kérő kérelmére történő korlátozására adhat alapot a Vht. 114/A.§ (14) bekezdése szerinti körülmények fennállása, mely alapján a zálogjogosult végrehajtást kérő a zálogjogosulti bekapcsolódásra indult végrehajtás korlátozását kéri a bekapcsolódással felmerült költségeire, mivel a bekapcsolódás engedélyezését követően önálló kielégítési végrehajtást indított¹⁰.

Nem minősül a Vht. 55.§-a szerinti korlátozásának vagy megszüntetésének az, ha a végrehajtást kérő a követelését részben vagy egészben elengedi, vagy bejelenti, hogy az adós a tartozását részben vagy egészben megfizette. Ez esetben ugyanis a végrehajtó értelemszerűen - külön bírósági döntés nélkül, esetlegesen a Vht. 40.§ (1) bekezdése¹¹ szerinti felhívást követően - a részben fennmaradó követelésre folytatja a végrehajtást ill. a teljes tartozás elengedése vagy térülése esetén, a végrehajtási költségek kielégítését követően érdemben befejezi a végrehajtást a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002.(I.17.) IM rendelet (a továbbiakban: Vüsz.) 33.§ a) ill. b) pontja alapján.

A Vht. 55.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti megszüntetés vagy korlátozás iránti kérelem előterjesztésére kizárólag a végrehajtást kérő jogosult. Amennyiben a követelés engedményezésére került sor, és az engedményes kéri a végrehajtás megszüntetését, először a bíróságnak a végrehajtást

¹⁰ A Vht. 114/A.§ (14) bekezdése szerint amennyiben a zálogjogosult (alzálogjog esetén az alzálogjogosult) - végrehajtható okirat kiállításával - kielégítési végrehajtást indít, úgy köteles a követelését biztosító végrehajtási jog bejegyzését követő 15 munkanapon belül kérelmezni a zálogjogosulti (alzálogjog esetén az alzálogjogosulti) bekapcsolódással indult ügy befejezését azzal, hogy ebben az ügyben kizárólag a (13) bekezdés szerinti bekapcsolódással érintett költségekre tarthat igényt.

¹¹ A Vht. 40.§ (1) bekezdése szerint a végrehajtást kérő köteles a végrehajtandó követelés megszűnését és csökkenését haladéktalanul bejelenteni a végrehajtónak, köteles egyúttal a végrehajtó felhívásának megfelelően a 34. § (5) bekezdésében említett összegeket is megfizetni.

kérő személyében bekövetkező jogutódlás megállapítása tárgyában kell dönten. Az engedményes ugyanis az engedményezéssel a követelés anyagi jogosultjává vált, azonban a végrehajtást kérő eljárásjogi pozíciójába csak akkor kerül, ha a bíróság a jogutódlást jogerősen megállapítja.

Minden esetben vizsgálni kell azt, hogy a végrehajtást kérő milyen tényekre alapítja végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti kérelmét. Ha a végrehajtást kérő arra hivatkozik, hogy a végrehajtandó határozatot jogerős határozat megváltoztatta, hatályon kívül helyezte, akkor a végrehajtás Vht. 55.§-a szerinti megszüntetésének, korlátozásának nincs helye, a kérelmet annak tartalma alapján a Vht. 56.§-a szerinti megszüntetés ill. korlátozás iránti kérelemként kell értékelni. A Vht. 56.§-a szerinti eljárásban ugyanis nem a végrehajtást kérő egyoldalú kérelmére, hanem a felek jogvitáját érdemben elbíráló jogerős bírósági határozat alapján kerülhet sor a végrehajtás megszüntetésére.

A Vht. 55.§ (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróság a végrehajtást megszüntetheti külön törvény rendelkezése alapján is.

Ennek tipikus példája az, ha az adós cég felszámolás alá kerül. A csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Csődtv.) 38. § (1) bekezdése szerint ugyanis az adós ellen a felszámolás kezdő időpontjában folyamatban lévő végrehajtási eljárásokat a végrehajtást foganatosító bíróságnak haladéktalanul meg kell szüntetni. A végrehajtás megszüntetése az adóssal szembeni felszámolás elrendelése esetén sem lehet azonban automatikus, mivel az 5/2021. számú polgári jogegységi határozat alapján vizsgálandó az, hogy ingatlan foglalásra a végrehajtási eljárás során sor került-e, és az adós a végrehajtás során az ingatlan tulajdonjogát harmadik személyre végrehajtási joggal terhelten átruházta-e. Ez utóbbi esetben a végrehajtást csak a végrehajtási árverés lefolytatását követően lehet megszüntetni.

A végrehajtás megszüntethető a Pp.- mint külön törvény - rendelkezései alapján is. A Pp. 240.§ (1) bekezdés f) pontja alapján a bíróság az eljárást hivatalból megszünteti, ha a fél meghal vagy megszűnik, feltéve, hogy a jogviszony természete a jogutódlást kizárja.

A kötelező gépjármű -felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgfb. tv.) 34.§ (5) bekezdése alapján az elhunyt biztosított örököseivel szemben a biztosító, a Nemzeti Iroda, valamint a Kártalanítási Számla kezelője nem érvényesíthet megtérítési igényt, továbbá a 36.§ (10) bekezdése alapján a Kártalanítási Számla kezelője nem érvényesíthet megtérítési igényt az elhunyt üzemben tartó, illetve vezető örököseivel szemben. Ebből fakadóan az ezen követelések érvényesítése iránt indított végrehajtások megszüntetésének van helye az adós halála esetén, mivel a jogviszony természete a jogutódlást kizárja.

Nem kizárt a jogutódlás a tartásdíjfizetésre kötelezett halála esetén, mivel bár a tartási kötelezettség az adós halálával megszűnik, az adós haláláig esedékessé vált és meg nem fizetett tartásdíj - az örökgyó tartozásaiért fennálló felelősség szabályai szerint - átszáll az örökösre¹². Az előzőekből kifolyólag a tartásdíjfizetésre kötelezett halála esetén nincs helye a végrehajtás hivatalbóli megszüntetésének, hanem - jogutódlás megállapítása mellett - a végrehajtás korlátozása válhat szükségessé az adós haláláig esedékessé vált és meg nem fizetett tartásdíj behajtására nézve.

A joggyakorlatban előfordul olyan eset is, amikor a végrehajtást kérő cég a cégjegyzékből felszámolási eljárás vagy végelszámolási eljárás miatt törlésre kerül. Ilyenkor az a releváns tény, hogy a végelszámolási eljárás vagy felszámolási eljárás során sor került-e a követelés engedményezésére, a követelés hitelezők közötti felosztására. Amennyiben igen, a végrehajtást kérő személyében bekövetkező jogutódlás megállapításának van helye. Mindaddig, míg végrehajtást kérői oldalon a jogutódlás megállapítására nem kerül sor, az adóssal szembeni végrehajtás szünetel¹³. Amennyiben a végrehajtás tárgyát képező be nem hajtott végrehajtást kérői követelésről sem végelszámolási eljárás, sem felszámolási eljárás során nem rendelkeztek, annak engedményezésére, hitelezők közötti felosztására nem került sor, a végrehajtás hivatalbóli megszüntetésének van helye a Pp. 240.§ (1) bekezdés f) pontja alapján a következők miatt: E követelés sorsa utóbb nem rendezhető vagyonrendezési eljárás keretében sem, mivel a BDT2022.4512. alapján a vagyonrendezési eljárás tárgyaként megjelölt vagyontárgy fogalmába a törölt céget megillető, a felszámolási/végelszámolási eljárásban nem érvényesített követelés nem tartozik bele. Mindezekből pedig az következik, hogy ezen utóbbi esetben a jogviszony természete a további jogutódlást kizárja, ezért a végrehajtás

¹² A Ptk. 4:212.§(2) bekezdése.

¹³ A Vht. 52. § b) pontja szerint a végrehajtás szünetel, ha a végrehajtást kérő vagy az adós meghalt, vagy a nem természetes személy adós megszűnt, és a jogutód vagy az ellenérdekű fél nem kérte a jogutódlás megállapítását.

megszüntetésének van helye. A Pp. ez esetben is csak a Vht. rendelkezéseivel együtt értelmezhető, így a végrehajtás a végrehajtó költségeinek adós általi megfizetése mellett szüntethető meg, végrehajtást kérői oldalon pedig ügygondnok kirendelése, és az ügygondnok költségeinek adós általi megelőlegezése is szükséges.

Az ítélkezési gyakorlatban fellelhető olyan jogeset is, amikor a végrehajtást kérő visszavonja a végrehajtás elrendelése iránti kérelmét, tartalmát tekintve eláll a végrehajtás elrendelése iránti kérelmétől. Ez esetben azt kell vizsgálni, hogy a végrehajtható okirat kiállítására már sor került-e, mivel ettől függően változnak a hatásköri szabályok és az alkalmazandó jogszabály. A végrehajtható okirat kiállítását követően a végrehajtható okiratot visszavonni a végrehajtást kérő egyoldalú kérelmére már nem lehet, hanem a végrehajtást a végrehajtást foganatosító bíróság szüntetheti meg a Vht. 55.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti szabályok alapján. Amennyiben a végrehajtható okirat kiállítására még nem került sor, a végrehajtás elrendelésére irányuló nemperes eljárást szüntetheti meg elállás folytán a végrehajtást elrendelő bíróság vagy végrehajtást elrendelő közjegyző a Pp. 241.§ (1) bekezdés a) pontja alapján.

1.3. A Vht.41.§-a szerinti eljárás lefolytatása

A végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását az adós is kezdeményezheti okirati valószínűsítés mellett arra hivatkozással, hogy a végrehajtandó követelés alaptalan, azt már teljesítették, vagy egyébként megszűnt, vagy kérelmét alapíthatja arra is, hogy a követelés, illetve a végrehajtási jog elévült¹⁴. Amennyiben az adós az előzőekre hivatkozik, a végrehajtó a bizonyítékra utalva felhívja a végrehajtást kérőt, hogy 15 napon belül nyilatkozzon a követelés fennállásáról, egyúttal az adóstól felvett összegből a 34. § (5) bekezdésében említett összegeket fizesse be a megfelelő számlára, illetve fizesse meg a végrehajtónak¹⁵.

A Vht. 41.§-a szerinti felhívást a végrehajtók rendszerint lefolytatják okirati valószínűsítés nélkül is. Ezen joggyakorlat nem tekinthető hibának, mivel a végrehajtást kérő okirati valószínűsítés nélkül is

¹⁴ A Vht. 41.§ (1) bekezdése.

¹⁵ A Vht. 41.§ (1) bekezdése.

elismerheti az adós állításait. Az okirati valószínűsítés hiányának a nyilatkozattétel elmulasztása jogkövetkezményeit illetően lesz jelentősége.

Gyakori hiba, hogy az adósok nem a végrehajtónál, hanem a bíróságon kezdeményezik a Vht. 41.§-a szerinti eljárás lefolytatását. Ez esetben a bíróság érdemi döntés nélkül továbbítja a kérelmet további intézkedés céljából a végrehajtónak, ugyanis a végrehajtást kérő nyilatkozattételre felhívása a fentiek szerint a végrehajtó feladata. Ennek indoka, hogy a végrehajtó a Vht. 41.§ (1) bekezdése alapján nemcsak a követelés fennállása tárgyában hívja fel nyilatkozattételre a végrehajtást kérőt, hanem felhívásában összességében meg kell jelölnie a fizetendő végrehajtási költségeket is.

A végrehajtói felhívás tartalmát tekintve akkor alkalmas jogkövetkezmények kiváltására, ha abban a nyilatkozattételre a végrehajtó határidőt túzött, költségnemenként összességében megjelölte a fizetendő végrehajtási költséget vagy azt, hogy nincs végrehajtási költségigénye, továbbá egyértelműen figyelmeztette a végrehajtást kérőt a nyilatkozattétel és a fizetési kötelezettség elmulasztása jogkövetkezményeire. A nyilatkozattétel és a fizetési kötelezettség elmulasztása jogkövetkezményeinek beálltához szükséges a felhívás szabályszerű kézbesítése is.

A felhívás kézbesítése kapcsán kiemelendő, hogy a Vht. 41.§-a szerinti eljárás lefolytatásához - és a felhívás szabályszerű kézbesítéséhez - szükséges az is, hogy végrehajtást kérői oldalon jogképes fél szerepeljen. Gyakran előfordul, hogy végrehajtást kérői oldalon (pl. pénzforgalmi szolgáltatóknál, cégeknél) beolvadásra kerül sor, vagy a követelést engedményezik. Ezen esetekben a Vht. 41.§-a szerinti eljárás lefolytatását megelőzően a végrehajtást kérő személyében bekövetkező jogutódlást kell megállapítani. A jogutódlás megállapítása során a követelés fennállása nem vizsgálható¹⁶, a jogutódlást megállapító végzés jogerőre emelkedése után vitathatja az adós a tartozását. Az előzőek irányadóak akkor is, ha adósi oldalon nem szerepel jogképes fél. Mivel a Vht. 41.§-a szerinti eljárás lefolytatását kizárólag az adós kérheti, az eljárás lefolytatását megelőzően a jogutódlás - így az adós személyében bekövetkező változás - tárgyában kell határozni.

A Vht. 41.§-a szerinti felhívás eredménye a végrehajtást kérő aktív vagy passzív magatartása függvényében három irányú lehet. Az első: a végrehajtást kérő az adós állításait elismeri, a

¹⁶ BDT2000.156.

végrehajtási költséget megfizeti, vagy a végrehajtónak nincs is végrehajtási költsége. A második: a végrehajtást kérő kifejezetten akként nyilatkozik, hogy az adós állítását nem ismeri el, és követelését fenntartja. A harmadik: a végrehajtást kérő elmulasztja a nyilatkozattételt, vagy elismeri ugyan az adós állítását, de a felhívásban megjelölt összegeket nem fizeti meg.

Ha a végrehajtást kérő az adósnak a követelés alaptalanságára, teljesítésére, megszűnésére, vagy a követelés, illetve a végrehajtási jog elévülésére vonatkozó állítását elismerte, és a végrehajtói felhívásban megjelölt összegeket megfizette, a végrehajtási eljárás befejeződött¹⁷. Ez esetben a végrehajtónak nem kell betérjeszteni a végrehajtást foganatosító bíróságra a végrehajtási ügy iratait, mivel a végrehajtás külön bírósági döntés nélkül, a törvény erejénél fogva fejeződött be. Előfordulhat az is, hogy a végrehajtónak nem volt költségigénye. Amennyiben a végrehajtást kérő az adós állításait elismerte, és a végrehajtónak költségigénye nem volt, álláspontom szerint a végrehajtás ugyanúgy befejeződött a törvény erejénél fogva, mintha a végrehajtást kérő a végrehajtási költségeket megfizette volna.

Ha a végrehajtást kérő elmulasztotta a nyilatkozatot, vagy elismerte ugyan az adós állítását, de a felhívásban megjelölt összegeket nem fizette meg, a végrehajtó köteles az iratokat a végrehajtást foganatosító bírósághoz betérjeszteni¹⁸. A döntés a végrehajtást foganatosító bíróság hatásköre. A végrehajtás ez esetben nem szüntethető meg. Ha a befizetés nem történt meg, a végrehajtást foganatosító bíróság végzéssel kötelezi a végrehajtást kérőt a 34. § (5) bekezdésében említett összegek megfizetésére akkor is, ha őt költségkedvezmény illeti meg. A végrehajtó a végzésben feltüntetett összegek behajtására folytatja az eljárást¹⁹. A végrehajtó a végrehajtást e költségekre az alapügyben foganatosítja a végrehajtást kérővel szemben²⁰.

Amennyiben a végrehajtó anélkül folytatta le a Vht. 41.§-a szerinti eljárást, hogy az adós az állítását valószínűsítette volna, álláspontom szerint a végrehajtást kérői nyilatkozattétel elmulasztása nem eredményezheti a Vht. 41.§ (3) bekezdése szerinti jogkövetkezmények alkalmazását. Ilyen esetben az adós kérelmét el kell utasítani.

¹⁷ A Vht. 41.§ (2) bekezdése.

¹⁸ A Vht. 41.§ (3) bekezdése.

¹⁹ A Vht. 41.§ (3) bekezdése.

²⁰ A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 13. állásfoglalása szerint a Vht. 41. § (3) bekezdése szerinti végzés alapján a végrehajtó az alapügyben foganatosíthatja a végrehajtást a végrehajtást kérővel szemben a végzésben feltüntetett költségekre.

Amennyiben a végrehajtást kérő kifejezetten akként nyilatkozik, hogy az adós állítását nem ismeri el, vagyis a követelését fenntartja, és kéri az adóssal szembeni végrehajtás folytatását, a végrehajtást kérői nyilatkozatról a végrehajtónak az adóst értesítenie kell. Az adós ez esetben igényét végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránt perben érvényesítheti²¹.

Olykor az adós változatlan tényállás mellett ugyanazon körülményre hivatkozással kéri a Vht. 41.§-a szerinti eljárás ismételt lefolytatását. Véleményem szerint ez esetben a végrehajtónak a már lefolytatott Vht. 41.§-a szerinti eljárás eredményéről kell értesítenie az adóst, azonban az eljárást megismételnie nem kell. Amennyiben azonban az adós új körülményre hivatkozik (pl. az adós korábban azt állította, hogy a követelést már teljesítette, az új kérelmében pedig azt állítja, hogy a végrehajtási jog elévült), ilyenkor ezen új körülményre hivatkozással is le kell folytatni a Vht. 41.§-a szerinti eljárást.

A Vht. 41.§-a szerinti eljárás felmerülhet beszámítással összefüggésben is. A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2017. november 20-21-i Országos Tanácskozása 32. sz. állásfoglalása szerint „Ha az alperes javára más perben meghozott jogerős ítélet alapján az alperes - a beszámított követelés jogosultja - végrehajtási eljárást indított, a keresetet és a beszámítást érdemben elbíráló ítélet jogerőre emelkedését követően [360. § (1) bek.] az alperes a Vht. 40. § (1) bekezdése alapján köteles a végrehajtandó követelés megszűnését haladéktalanul bejelenteni a végrehajtónak, ennek hiányában a végrehajtandó követelés megszűnését a felperes - a beszámított követelés adója - is bejelentheti a végrehajtónak a Vht. 41. § (1) bekezdése alapján. Ha a beszámított követelés végrehajtására mégis sor került, visszvégrehajtásnak lehet helye a Vht. 56. §-a alapján.”

Kérdésként merül fel, hogy megszüntethető-e a tartásdíj behajtására elrendelt végrehajtás a Vht. 41.§-a szerinti eljárás keretében. Ennek kapcsán először azt kell vizsgálni, hogy a végrehajtás csak hátralékos tartásdíjra, vagy a jövőben lejáró tartásdíjrészekre nézve is el lett-e rendelve²². Amennyiben a végrehajtás kizárólag hátralékos tartásdíj (egy meghatározott összeg) behajtására lett elrendelve, a Vht. 41.§-a szerinti eljárás értelemszerűen lefolytatható. Amennyiben azonban a

²¹ A Vht. 41.§ (5) bekezdése.

²² A Vht. 17.§ (1) bekezdése szerint tartásdíj behajtása érdekében a végrehajtási lapot a jövőben lejáró tartásdíjrészekre nézve is ki lehet állítani. Ilyenkor csak a végrehajtási eljárás befejezéséig lejárt tartásdíjrészeknek megfelelő összeget lehet behajtani és a végrehajtást kérőnek kifizetni.

végrehajtás a jövőben lejáró tartásdíjrészletekre (folyamatos tartásdíjra) nézve is folyamatban van, a Vht. 41.§-a szerinti eljárás nem értelmezhető, az nem eredményezheti a végrehajtás megszűnését, legfeljebb a végrehajtás korlátozásának lehet helye a jövőben lejáró tartásdíjrészletek behajtására. A folyamatos tartásdíj behajtására folyamatban lévő végrehajtás kizárólag a végrehajtást kérő Vht. 55.§-a szerinti kérelmére, vagy a Vht. 56.§-a szerinti eljárás keretében szüntethető meg a tartásdíjfizetési kötelezettséget megszüntető jogerős bírósági határozat alapján. Amennyiben tehát az adós azt állítja, hogy a körülmények megváltozása folytán a tartási kötelezettségének alapjául szolgáló feltételek már nem állnak fenn, vagy a jogosult tartásra való rászorultsága megszűnt, és a jogosult elmulasztotta az erre vonatkozó bejelentési kötelezettségét, akkor az adósnak a tartási kötelezettség megszüntetése iránti pert kell megindítania, mivel e körülmények a Vht. 41.§-a szerinti eljárás keretében nem vizsgálhatóak²³. A per eredménye függvényében kerülhet sor a jogerős ítélet alapján a végrehajtás megszüntetésére. A perben az adós a per jogerős elbírálásáig kérheti a vele szemben folyamatban lévő végrehajtás felfüggesztését is²⁴. E felfüggesztés iránti kérelmet nem a végrehajtást fogatosító bíróság előtti nemperes eljárásban, hanem a polgári perben kell előterjeszteni, mivel a perbíróság jogosult arra, hogy a per tárgyára tekintettel a végrehajtást felfüggesztesse. Amennyiben a perbíróság felfüggeszti a végrehajtást, a felfüggesztést elrendelő végzését soron kívül megküldi a végrehajtónak²⁵.

A Vht. 41.§-a szerinti eljárás megfelelően irányadó akkor is, ha a követelés csak részben alaptalan, vagy részben nyert kielégítést, illetőleg szűnt meg²⁶.

1.4. A Vht. 82/A.§ (6) bekezdése szerinti eljárás

A végrehajtás nemperes eljárásban történő megszüntetésének speciális esete az, amikor a végrehajtó a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtás alá vonása iránt intézkedett (azaz hatósági átutalási megbízást adott ki), és az adós kibocsátott hatósági átutalási megbízással összefüggésben

²³ A Ptk. 4:211.§ (2) bekezdése értelmében (a kötelezett a tartás megszüntetését kérheti, ha a körülmények megváltozása folytán a tartási kötelezettségének alapjául szolgáló feltételek nem állnak fenn, vagy a jogosult elmulasztotta az (1) bekezdés szerinti bejelentési kötelezettségét.

²⁴ A Pp. 129.§-a szerint ha végrehajtás van folyamatban, és a végrehajtás tárgyát szolgáló követelés vagy az annak alapjául szolgáló jogviszony a per tárgya, a bíróság a végrehajtást a per jogerős befejezéséig felfüggesztheti.

²⁵ A Vht. 50.§ (2) bekezdése értelmében a bíróság a végrehajtás felfüggesztése tárgyában 15 napon belül dönt és a felfüggesztést azonnal közli a végrehajtóval.

²⁶ A Vht. 41.§ (4) bekezdése.

elévülésre hivatkozik. Ekkor a végrehajtó betérjeszti az iratokat a végrehajtást foganatosító bíróságra, amely elévülés esetén a végrehajtást végzéssel megszünteti²⁷.

Fontos megjegyezni, hogy az elévülés bejelentése nem mentesíti a pénzforgalmi szolgáltatót a megbízás teljesítésének kötelezettsége alól, így a hatósági átutalási megbízásban megjelölt összegeket - fedezet esetén - az adósi kérelem előterjesztésére tekintet nélkül köteles a végrehajtói letéti számlára átutalni²⁸. A végrehajtó ekkor a bíróság jogerős döntéséig köteles az összeget letétként kezelni.

E megszüntetés iránti kérelem elbírálása - hasonlóan a Vht. 41. és 55.§-ában foglaltakkal - a végrehajtást foganatosító bíróság hatásköre.

A bíróság csak akkor folytatja le az eljárást, ha az adós kifejezetten hatósági átutalási megbízással összefüggésben hivatkozott elévülésre. Egyéb esetben a Vht. 41.§-a szerinti szabályok az irányadóak.

A Vht. Nagykomentárja²⁹ szerint ekkor lényegében a Vht. 41.§- a szerinti eljárás analógiájára kell lefolytatni az eljárást, és csak végrehajtást kérői elismerés esetén lehet megszüntetni a végrehajtást.

Fenti állásponttal nem értek egyet. Megítélésem szerint a Vht. 82/A.§ (6) bekezdése a Vht. 41.§-ához képest speciális rendelkezéseket tartalmaz, azt kiterjesztően értelmezni nem lehet. A Vht. 82/A.§ (6) bekezdése a végrehajtási jog elévülésének érdemi vizsgálatát írja elő, és azt nem köti a végrehajtást kérő elismeréséhez. Megjegyzem ezen eljárás keretében sincs lehetőség arra, hogy a bíróság nemperes eljárás keretében a végrehajtandó határozatban foglaltakat felülvizsgálja, ezen eljárásban kizárólag az vizsgálható, hogy a végrehajtási eljárás során a végrehajtási jog elévült -e. Amennyiben az adós pl. arra hivatkozik, hogy a követelés már a fizetési meghagyás kibocsátása előtt elévült, ezen állítás érdemben nem vizsgálható, mivel az lényegét tekintve perújításnak felelne meg. Az adós a jogerős végrehajtandó határozatban foglaltakat perújítás és nem nemperes eljárás keretében vitathatja.

²⁷ A Vht. 82/A.§ (6) bekezdése.

²⁸ A Vht. 82/A.§ (6) bekezdése.

²⁹ Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez, Szerkesztette: Lukács Tamás, Martonovics Bernadett, Schadl György, A Vht. 82/A.§ (6) bekezdéséhez fűzött magyarázat. 2024-es Jogtár formátumú kiadás.

Vitatott kérdés az is, hogy a bíróság a végrehajtást kizárólag a hatósági átutalási megbízás vonatkozásában vagy teljes egészében szünteti meg elévülés megállapítása esetén. A BDT2018. 3875. szerint a bíróság elévülés esetén - csak a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeg végrehajtása (végrehajtói inkasszó) vonatkozásában szüntetheti meg a végrehajtást. Nézetem szerint a végrehajtás részleges megszüntetése nem értelmezhető. Egyrészt a Vht. 82/A.§ (6) bekezdése elévülés esetén „a végrehajtás”, és nem a hatósági átutalási megbízás vonatkozásában írja elő a végrehajtás megszüntetését. Másrészt a Vht. 57.§ (3) bekezdése kimondja, hogy a kérelemre figyelembe vett elévülés megállapítása esetén a már elrendelt végrehajtást nem lehet folytatni. Ezen utóbbi esetből az következik, hogy ha a végrehajtási jog elévült, a végrehajtást semmilyen végrehajtási cselekmény vonatkozásában nem lehet folytatni. Mindezek alapján véleményem szerint a végrehajtási jog elévülésének megállapítása esetén a teljes végrehajtást meg kell szüntetni.

III. A végrehajtás megszüntetésének joghatása végrehajtásra

A végrehajtást megszüntető végzés jogerőre emelkedését követően a jogerős döntés alapján a végrehajtó jegyzőkönyvben megállapítja a végrehajtás érdemi befejezését³⁰, és kiállítja a végrehajtói díjjegyzéket³¹.

IV. A végrehajtás megszűnésének speciális esete

A fentiekben már ismertettem a végrehajtás megszűnésének Vht. 41.§ (2) bekezdése szerinti esetét, mely alapján végrehajtást kérői elismerés és a végrehajtási költségek megtérülése esetén a végrehajtás a törvény erejénél fogva - külön bírósági döntés nélkül - megszűnik.

Az előzően túlmenően a végrehajtás megszűnését eredményezi az eljárás kezdetén fizetendő költségek előlegezésének elmulasztása is. A végrehajtást kérő ugyanis az eljárás kezdetén főszabály

³⁰ A Vüsz. 33.§ c) pontja szerint befejezett a végrehajtási ügy (érdemi befejezés), ha a bíróság a végrehajtást megszüntette.

³¹ A bírósági végrehajtói díjszabásról szóló 8/2021.(X.29.) SZTFH rendelet (a továbbiakban: Dsz.) 28.§ (1) bekezdése szerint a végrehajtó a végrehajtási ügy érdemi befejezését követő 15 napon belül díjjegyzéket állít ki.

szerint köteles megelőlegezni a végrehajtó Dsz. szerinti költségeit³², és amennyiben e kötelezettségét végrehajtói felhívás ellenére sem teljesíti, az adóssal szembeni végrehajtás szünetel mindaddig, míg a végrehajtást kérő a költséget nem előlegezte³³. Amennyiben a szünetelés megállapításától számított 1 éven belül a költséget a végrehajtást kérő nem előlegezi meg, nincs helye az eljárás folytatásának, a végrehajtás a törvény erejénél fogva megszűnik³⁴.

A végrehajtás fenti megszűnése nem jelenti a követelés megszűnését, a végrehajtást kérő végrehajtási igénye nem enyészik el. Ilyen esetben a végrehajtást kérő ismételten végrehajtható okirat kiállítását kérheti, egyidejűleg igazolva azt, hogy a végrehajtást a fentiek okán megszünt³⁵.

A fentiek kapcsán fontos megjegyezni, hogy a végrehajtónak lehetősége van arra is, hogy a költségelőlegezésre történő felhívást mellőzze, és költségelőlegezés nélkül járjon el. Amennyiben a végrehajtó a felhívástól eltekint, ennek tényét és időpontját jegyzőkönyvben köteles megállapítani, és erről a végrehajtást kérőt tájékoztatni. A felhívás mellőzése esetén a végrehajtó nem állapíthatja meg az eljárásnak a Vht. 52. § e) pontja miatti szünetelését, hanem köteles a végrehajtás foganatosítását megkezdeni és elvégezni³⁶. Ilyen esetben tehát a végrehajtás megszűnése sem következhet be.

Nem következhet be a végrehajtás megszűnése gyermektartásdíj behajtása iránti eljárásokban sem³⁷.

V. A végrehajtás megszüntetése a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) rendelkezései alapján

A végrehajtás közjegyző általi megszüntetésének speciális esetét szabályozza az Fmhtv. 32.§-a. E megszüntetésre kizárólag fizetési meghagyásos eljárással összefüggésben kerülhet sor.

³² A Dsz. 18.§ (1) bekezdése.

³³ A Vht. 52.§ e) pontja, és 54.§ (1) bekezdés e) pontja.

³⁴ A Vht. 54.§ (2) bekezdése.

³⁵ BDT2012.2628.

³⁶ A Dsz. 18.§ (2) bekezdése.

³⁷ A Dsz. 18.§ (3) bekezdése.

Az Fmhtv. 32.§ (1) bekezdése szerint ha a fizetési meghagyást a kötelezett nem vette át, és ezért azt kézbesítési fikció folytán kézbesítettnek kell tekinteni, a végrehajtható okirat (azaz a végrehajtási lap) kézbesítésétől számított tizenöt nap alatt a kötelezett ellentmondással élhet. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése értelmében az ellentmondás előterjesztésével egyidejűleg a kötelezett köteles a végrehajtás során felmerült, a jogosult által előlegezett költségeket a végrehajtónál megfizetni. Ha ezt a kötelezett az ügyben eljáró közjegyzőnél okirattal nem igazolja, a közjegyző az ellentmondást visszautasítja, ellenkező esetben a végrehajtási eljárást hivatalból megszünteti. A végrehajtás során az ellentmondás előterjesztéséig felmerült költségeket a kötelezett viseli.

Az előzőek indoka, hogy a kézbesítési fikcióval jogerőre emelkedett fizetési meghagyásról az adósnak értelemszerűen nincs tudomása. A jogerős fizetési meghagyás alapján kiállított végrehajtási lapot a végrehajtó kézbesíti -elsősorban postai úton- az adósnak, és az adós a végrehajtási lap átvételével szerezhet tudomást a vele szembeni végrehajtás megindításáról. A jogalkotó a kézbesítési fikcióra tekintettel a végrehajtás hivatalbóli megszüntetésére és az ellentmondás utólagos előterjesztésére ad lehetőséget azzal, hogy a költségeket az adós viseli.

VI. A végrehajtható okirattal szembeni jogorvoslat és a végrehajtás megszüntetésének, korlátozásának elhatárolása

A végrehajtható okirat kiállításakor a bíróság ill. a közjegyző azt vizsgálja, hogy a végrehajtás általános feltételei fennállnak -e. A végrehajtás általános feltétele, hogy a végrehajtandó határozat kötelezést (marasztalást) tartalmazzon, legyen jogerős vagy előzetesen végrehajtható, és a teljesítési határidő letelt³⁸.

A törvény megsértésével kiállított végrehajtási lapot vissza kell vonni. Ha az okirat a törvény megsértésével lett záradékolva, a végrehajtási záradékot törölni kell³⁹.

³⁸ A Vht.13.§ (1) bekezdése.

³⁹ A Vht. 212.§-a.

A végrehajtható okirattal szembeni jogorvoslat a végrehajtási lap visszavonása iránti kérelem ill. a végrehajtási záradék törlése iránti kérelem. A kérelem elbírálására a végrehajtást elrendelő bíróság rendelkezik hatáskörrel, mely alatt a végrehajtható okiratot kiállító közjegyzőt is érteni kell. A hatásköri szabályok tehát ugyanúgy alakulnak, mint a Vht. 56.§-a szerinti eljárásnál, így azok ismétlésétől eltekintek.

Gyakran előfordul, hogy az adós nemcsak a végrehajtási lap visszavonását, hanem egyidejűleg a végrehajtás megszüntetését is kéri. Amennyiben a végrehajtást elrendelő bíróság vagy közjegyző megállapítja, hogy a végrehajtás fent ismertetett valamely általános feltétele nem állt fenn, a végrehajtási lapot visszavonja ill. a végrehajtási záradékot törli. A határozat jogerőre emelkedése után azonban a végrehajtást nem kell külön megszüntetni, hanem a jogerős döntést kell megküldeni a végrehajtónak a végrehajtás érdemi befejezése érdekében. A Vüsz. 33.§ d) pontja alapján ugyanis ha a végrehajtható okiratot visszavonták, törölték vagy hatályon kívül helyezték (megváltoztatták), a végrehajtási ügy érdemben befejezett.

Az előzőek alapján a végrehajtható okirat visszavonásának, törlésének ugyanaz a jogkövetkezménye, mint a végrehajtás megszüntetésének: a végrehajtás érdemben befejezettnek minősül, melyről a végrehajtó jegyzőkönyvet és díjjegyzéket állít ki.

Lényeges különbség a két jogintézmény között, hogy a végrehajtható okirat visszavonása illetve törlése esetén a végrehajtási költséget mindig a végrehajtást kérő viseli, míg a végrehajtás megszüntetése esetén nem feltétlenül⁴⁰.

Szintén gyakori, hogy az adós a végrehajtható okirat visszavonása iránti kérelmét arra alapítja, hogy a végrehajtható okirattal szembeni követelést már részben vagy egészben annak elrendelése előtt teljesítette. E hivatkozás a végrehajtási lap visszavonására nem adhat alapot, mivel a bíróság a végrehajtást a végrehajtást kérő egyoldalú kérelmére rendeli el. A végrehajtás elrendelése során a végrehajtást elrendelő bíróság vagy közjegyző nem folytat le bizonyítást a tekintetben, hogy az adós a kötelezettségét részben vagy egészben teljesítette-e⁴¹. Az adós a részbeni vagy egészbeni

⁴⁰ A Vht. 34.§ (9) bekezdése.

⁴¹ BDT2015.3390.

teljesítésre nem a végrehajtható okirattal szembeni jogorvoslatban, hanem a Vht. 41.§-a szerinti eljárásban hivatkozhat.

VII. Összefoglalás

Fontos rögzíteni, hogy a végrehajtás nemperes eljárásban kérelemre megszüntethető, korlátozható, de adott esetben hivatalbóli eljárásnak is helye lehet, és bizonyos esetekben a végrehajtás a törvény erejénél fogva megszűnik.

Elsődlegesen a kérelem elbírálása során a hatáskör fennállását kell vizsgálni. A Vht. 56.§-a szerinti megszüntetés vagy korlátozás a végrehajtást elrendelő bíróság vagy a végrehajtást elrendelő közjegyző hatásköre, a Vht. 41.§ (3) bekezdése szerinti végzés meghozatala a végrehajtást foganatosító bíróság hatásköre, a Vht. 55.§-a szerinti megszüntetés, korlátozás tárgyában szintén a végrehajtást foganatosító bíróság jár, és a Vht. 86/A.§ (6) bekezdése szerinti megszüntetésre is kizárólag a végrehajtást foganatosító bíróság rendelkezik hatáskörrel. Fizetési meghagyással összefüggésben az Fmhtv. 32.§-a alapján értelemszerűen a közjegyző jogosult a végrehajtás hivatalbóli megszüntetésére.

Végkövetkeztetésként levonható az, hogy nemperes eljárásban főszabály szerint a végrehajtandó követelés már nem vitatható, a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása elsődlegesen végrehajtást kérői elismeréshez vagy kérelemhez kötött, vagy arra a végrehajtandó határozatot érintő jogerős bírósági határozat és közokirat alapján kerülhet sor. Az előzőek alapján az adós kérelmére csak kivételesen szüntethető meg a végrehajtás.

Felhasznált jogszabályok és bírósági döntések jegyzéke

- A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.)
- A Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)
- A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Csódtv.)
- A kötelező gépjármű -felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (Kgf. tv.)
- A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (Fmhtv.)
- A bírósági végrehajtói díjszabásról szóló 8/2021.(X.29.) SZTFH rendelet (Dsz.)
- A bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002.(I.17.) IM rendelet (Vüsz.)
- BDT2023.4691.
- BDT2023.4677.
- BDT2022.4512.
- BDT2020.4149.
- BDT2018.3875.
- BDT2017.3624.
- BDT2015.3390.
- BDT2012.2628.
- BDT2000.156.